

Crna Gora

Napisala: Vanja Cicmil,
Zero Waste Montenegro

www.zerowastemontenegro.me

- Zero Waste Montenegro radi na kampanji [#ForkToFarm](#) u opštinama Danilovgrad, Podgorica, Tuzi i Kotor.
- Dok naš zagovarački rad prvenstveno djeluje na državnom i regionalnom nivou, fokusiramo se i na specifična pilot područja za sprovođenje zero waste praksi.
- Zero Waste Montenegro koordinira mrežom [CleanupMontenegro](#), koja se proširila na 40 organizacija i neformalnih grupa u 13 opština.

Nacionalni i regionalni kontekst

U aprilu 2024. godine, Crna Gora je usvojila novi Zakon o upravljanju otpadom, uvodeći važne odredbe kao što su proširena odgovornost proizvođača (EPR) i zabrana plastike za jednokratnu upotrebu (SUPP). Ovaj zakonodavni iskorak stvorio je nove mogućnosti za unapređenje zero waste principa širom zemlje.

Upravljanje organskim otpadom dobilo je značajan zamah i interesovanje širom Crne Gore, čemu je značajno doprinijela kampanja #ForkToFarm. Nakon godina zagovaranja, kampanja protiv izgradnje splaionica takođe je počela pokazivati određene rezultate, sa naznakama promjene prioriteta u infrastrukturi za upravljanje otpadom.

Dalja saradnja sa opštinama

Kao partner u kampanji #ForkToFarm koju sprovodi ZWE, Zero Waste Montenegro je sproveo nekoliko inicijativa za bolje upravljanje organskim otpadom:

- U **Danilovgradu**, naš fokus je bio na kompostiranju u dvorištu, gdje smo opremili

domaćinstva kompletima za kompostiranje sa kantama i Bokashi tečnošću. Kako bi osigurali kontinuirano angažovanje, uspostavili smo Viber zajednicu gdje učesnici mogu dijeliti iskustva i dobijati savjete.

- U **Tuzima**, kampanja je podržala napore Opštine u upravljanju organskim otpadom, kombinujući odvojeno sakupljanje sa kompostiranjem u dvorištu za dodatna domaćinstva.

Fotografski krediti: Zero Waste Montenegro

- U Podgorici, naša saradnja sa "Urbanom baštom Podgorica" stvorila je integrisani pristup, distribuirane su kante za odvajanje organskog otpada, dok je u bašti postavljen komposter i obezbijeđeni bokashi mikroorganizmi za bržu razgradnju, što je uz objekat za kompostiranje unutar urbane bašte koji je izgradila Opština Podgorica unaprijedilo kompostiranje u zajednici.
- Uspjeh Urbane bašte Podgorica omogućio nam je pokretanje novog projekta, "Urbana bašta Pomorandža", koji finansira Ministarstvo ekologije, održivog razvoja i razvoja sjevera. Projekat ima za cilj implementaciju odvajanja organskog otpada unutar urbanog područja, što, pored izgradnje urbane bašte sa velikim komposterom ispred stambene zgrade, uključuje edukativne aktivnosti i obezbjeđivanje kanti za organski otpad stanarima okolnih zgrada.

Izvan okvira #ForkToFarm, naš rad sa opštinama je bio fokusiran na veću odgovornost na lokalnom nivou kada su u pitanju podaci o otpadu, sisteme prikupljanja "od vrata do vrata" i kampanju protiv spalionica na nacionalnom nivou.

Uspjesi u 2024. godini

Mreža Cleanup Montenegro predstavlja naše najvidljivije dostignuće u 2024. godini. U septembru, mreža je mobilisala 735 volontera u 13 opština koji su zajedno uklonili skoro 5 tona otpada tokom 22 akcije čišćenja od obale do planina. Izuzetan rast mreže - koja se proširila sa 18 na 40 organizacija od 2023. godine - pokazuje rastuću posvećenost zajednice principima "zero waste".

Kampanja #ForkToFarm donijela je jednako **impresivne rezultate** u upravljanju organskiom otpadom širom Crne Gore. U Danilovgradu je 150 domaćinstava zašpočelo kompostiranje u dvorištu; u Tuzima je 300 domaćinstava učestvovalo u odvojenom prikupljanju organskog otpada, sa dodatnih 50 domaćinstava koja su usvojila prakse kompostiranja u dvorištu; a u Podgorici je 100 kanti za odvajanje kuhinjskog otpada distribuirano građanima/kama za kompostiranje u zajednici Urbane bašte.

Prioriteti za 2025. godinu

Gledajući unaprijed, naši prioriteti uključuju:

- Uključivanje zajednica u zero waste prakse
- Podsticanje uvođenja i unapređivanja odvojenog prikupljanja otpada u pilot naseljima
- Podstivanje privrednog sektora na uvođenje održivih praksi i Zero Waste sertifikacije
- Praćenje sprovođenja Zakona o upravljanju otpadom, kao i nacionalnih i lokalnih planova
- Istraživanje mogućnosti za podršku uključivanju neformalnih sakupljača otpada u sistem upravljanja otpadom i poboljšanje njihovog položaja, kroz prizmu socijalne i ekološke pravde
- Unapređenje politike proširene odgovornosti proizvođača (EPR)

Kroz ove strateške prioritete, Zero Waste Montenegro će nastaviti da podstiče obrazovanje, inovacije i saradnju kako bi se pokrenule trajne ekološke promjene širom Crne Gore.

